

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

15-16 травня 2025 року
м. Чернівці (Україна) – м. Сучава (Румунія)

Міністерство освіти і науки України
Чернівецька обласна військова адміністрація
Чернівецька міська рада
Державний торговельно-економічний університет (м. Київ, Україна)
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ (м. Чернівці, Україна)
Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ (м. Ужгород, Україна)
Університет ім. Стефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)
Трансильванський університет (м. Брашов, Румунія)
Вища школа економіки та менеджменту (м. Братислава, Словаччина)
Університет ARTIFEX (м. Бухарест, Румунія)
Університет Траз-уш-Монтиш і Алту-Дору (м. Віла-Реал, Португалія)
Лодзинський університет (м. Лодзь, Польща)

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***

**15-16 травня 2025 року
м. Чернівці (Україна) – м. Сучава (Румунія)**

Чернівці

2025

УДК 332.146.2:338.24:339.924(063)

М 74

Модернізація управління соціально-економічним розвитком регіону в умовах євроінтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 15-16 травня 2025 р. – Чернівці : Технодрук, 2024. – 340 с.

Модернізація управління соціально-економічним розвитком регіонів є надзвичайно актуальною в умовах євроінтеграції, оскільки потребує узгодження регіональної політики зі стандартами ЄС, впровадження інновацій та цифрових рішень. Це дозволяє підвищити ефективність розвитку, забезпечити прозорість управління і посилити конкурентоспроможність регіонів на європейському рівні.

У збірнику досліджено трансформацію менеджменту бізнес-процесів у соціально-економічному просторі регіону. Особливу увагу приділено питанням адаптації регіонального бізнесу до викликів у міжнародних економічних відносинах. Висвітлено аспекти фінансово-економічного й обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку регіону. Розглянуто особливості використання інструментів маркетингу в умовах євроінтеграції, стратегічні підходи й антисипативне управління розвитком сфери гостинності регіону та інноваційні бізнес-технології та транскордонна співпраця університетів у вдосконаленні економічної освіти.

Розраховано на науковців, фахівців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, які цікавляться зазначеними питаннями.

ISBN 978-617-8034-61-0

Роботи надруковано в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

Підписано до друку 01.05.2025 р.

© ЧТЕІ ДТЕУ, 2025

© Технодрук, 2025

*СЕКЦІЯ III. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ Й
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ*

Катерина Індус, Данієла Решетар АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ	110
Тетяна Томнюк, Юлія Табенська АКТИВІЗАЦІЯ ПОТЕНЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РЕГІОНУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	113
Юрій Підлипний СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ В ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	115
Ірина Мустеця АКТУАЛЬНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	118
Наталія Бабяк, Галина Фербей КОНТРОЛІНГ КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОПЕРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	122
Василь Юрчишин НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	127
Еріка Югас, Леся Рибаківа ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА АДАПТАЦІЯ БІЗНЕСУ	132
Петро Гаврилко, Марія Лалакулич ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ ЯК ФАКТОР РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	136
Радміла Підлипна, Олександр Кепич ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО СТІЙКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ	140
Радміла Підлипна, Яна Бурин ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ВИКЛИКІВ	143

Василь Юрчишин, д.ю.н., професор,
ст. радник юстиції, почесний працівник
прокуратури України,
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Згідно з п.19 ст. 106 Конституції України, керівництво державою Україна у сфері національної безпеки і оборони здійснює Президент України [1, с. 341].

24 лютого 2022 р., у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, Указом Президента України №64/2022 введено воєнний стан [2]. Оскільки воєнна агресія російської федерації триває, то 15.04.2025 Президент України підписав Закон про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» № 4356-IX від 16.04.2025 [3].

Повномасштабна війна, розв'язана росією, спричинила величезні економічні втрати в Україні. За оцінкою Київської школи економіки, станом на березень 2023 р. прямі збитки інфраструктури сягнули 143,8 млрд дол. США, до того ж більшість руйнувань припали на житловий сектор (понад 153,86 тис. будинків зруйновані чи пошкоджені). Збитки промисловості досягли 36,2 млрд дол. (більше 400 підприємств пошкоджено чи зруйновано), але непрямі збитки (неотримані доходи) — набагато вищі (понад 300 млрд дол.) [4].

Вплив воєнних дій на окремі галузі економіки та регіони України дуже різниться. Так, економіка на сході країни переважно знищена (одні з найбільших сталеливарних заводів були у м. Маріуполь), тоді як руйнування на заході України значно менші. Також різні збитки і за окремими галузями. Наприклад, російські ракети зруйнували всі основні нафтопереробні заводи, але IT-галузь залишилась майже неушкодженою. Як слушно зазначають фахівці, такий нерівномірний вплив підвищив розрив на ринку праці, який існував і у довоєнний період [5, с. 8], а тому питання

повоєнного відновлення України є актуальними з першого дня початку військової агресії російської федерації для нашої держави.

Так, вже 21 квітня 2022 року Президент України підписав Указ про утворення Національної ради з відновлення України від наслідків війни. Цим же Указом Президент України затвердив Положення «Про національну раду з відновлення України від наслідків війни» [6]. Основними завданнями Положення визначено:

- розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, який, зокрема, передбачатиме відновлення і розбудову транспортної, медичної, соціальної, комунальної, виробничої інфраструктури та житла, інфраструктури енергетики, зв'язку, військової інфраструктури і військово-промислового комплексу, структурну модернізацію та перезапуск економіки, заходи з подолання безробіття, підтримки сімей з дітьми, вразливих верств населення, осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок війни, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини;

- визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, прийняття та реалізація яких є необхідними у воєнний і післявоєнний періоди;

- підготовка стратегічних ініціатив, проєктів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди.

План повоєнного відновлення України побудований на таких принципах: повний доступ до ринків ЄС та Великої сімки; отримання статусу кандидата, а потім повноправне членство в ЄС; побудова економіки на принципах дерегуляції та лібералізації; налагодження логістичних маршрутів в західному напрямку; перехід від експорту сировини до переробки в тих галузях, які дають найбільшу експортну виручку; розвиток вітчизняного військово-промислового комплексу; самодостатність в енергетиці досягатиметься збільшенням видобування власного газу та розвитком атомної енергетики; кліматична модернізація.

Війна в Україні — це гуманітарна та економічна катастрофа. Однак, з іншого боку, вона відкриває вікно можливостей, зокрема долучити до модернізації і відновлення країни світових експертів різних галузей.

Постає питання, яким чином безпосередньо буде здійснюватись відбудова? На думку Махінчука В. М., перед тим як відбудовувати, Україна намагається усіляко мінімізувати різного роду збитки від війни. Йдеться про релокацію бізнесів із зони бойових дій у безпечніші регіони, житло для тимчасово переміщених осіб і загалом усі заходи, спрямовані на те, щоб люди і підприємства продовжували жити та працювати — відповідно, щоб жила економіка. Другий важливий етап — документування збитків. З одного боку, воно потрібне, щоб притягнути росію до відповідальності за воєнні злочини в міжнародних судах. Однак, з іншого — таке документування допомагає зібрати інформацію про всі руйнування і збитки. Далі їх можна категоризувати і випрацювати плани для відбудови. Наприклад, залежно від масштабів руйнувань, об'єкт може потребувати ремонту або реконструкції, або ж його доведеться відбудовувати з нуля. Щоб вирішити, спочатку треба зібрати інформацію про його пошкодження, проаналізувати, і вже на основі цього аналізу обрати, що робити з об'єктом [7, с. 8].

Після з'ясування переліку втрачених об'єктів інфраструктури та визначення перспектив і напрямів відбудови або створення нових виробництв і підготовки відповідних програм відновлення суттєвою складовою механізму післявоєнної відбудови є визначення обсягу засобів виробництва та відповідно переліку суб'єктів господарювання, які можуть бути залучені для реалізації поставлених завдань. Безумовно, необхідно зосередити увагу на можливості максимального залучення вітчизняних виробничих потужностей та відповідно вітчизняних виробників і надавачів послуг для розвитку внутрішнього ринку робіт і послуг, надання робочих місць нашим громадянам, створенні умов для повернення фахівців, що до та під час війни змушені були виїхати та застосовувати свої здібності за кордоном України. Зрозуміло, що невідворотним буде залучення іноземних фахівців і компаній для

проведення комплексних робіт з використанням передових технологій, але це, на наш погляд, повинно бути здійснено лише у випадках відсутності вітчизняних можливостей для виконання того чи іншого виду робіт, надання послуг.

Запорукою успіху повоєнної відбудови України повинна стати ефективна співпраця усіх учасників відбудови, а саме – влади, архітекторів, забудовників, усього українського народу.

Правовий механізм комплексного відновлення областей і території територіальних громад (їхніх частин) шляхом розроблення відповідних програм передбачено Законом України від 14.05.2022 № 2254-IX «Про внесення змін до деяких Законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності».

Крім того, з метою вирішення питань організації та виконання першочергових робіт з відновлення пошкоджених унаслідок збройної агресії будівель та споруд, ще на початку війни було розроблено та ухвалено ряд підзаконних нормативно-правових актів, серед яких:

1. Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473).

2. Зміни до Порядку проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва (постанова Кабінету Міністрів України від 05.04.2022 № 423).

3. Зміни до Порядку затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи (постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 470).

4. Порядок виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 474).

Повоєнне відновлення України буде серйозним викликом не лише для нашої країни, але й для світу. Руйнування величезні, тож очевидним є те, що Україна не зможе самостійно вирішити проблему відбудови своїх міст та модернізації економіки. Цей складний і багатогранний процес вимагатиме значної координації

між урядами, міжнародними і неурядовими організаціями, приватним бізнесом та іншими зацікавленими сторонами.

Список використаних джерел:

1. Тертишник В. М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2024. 486 с.
2. Указ Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>
3. Закон України про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» № 4356-IX від 16.04.2025. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235/2025#n2>
4. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України станом на 24.02.2023. Київ: Київська школа економіки, 2023. 50 с. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/03/UKR_Feb23_FINAL_Damages-Report-1.pdf.
5. Відбудова України: принципи та політика / За ред. Ю. Городніченка, І. Сологуб, Б. В. ді Мауро. 2022. 508 с. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf.
6. «Про Національну раду з відновлення України від наслідків війни» : Затверджено Указом Президента України від 21 квітня 2022 року № 266/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2662022-42225>
7. Махінчук В. М. Перспективні напрями правового забезпечення повоєнної відбудови України : збірник матеріалів Науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 липня 2023 р.). К.: Електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2023. 94 с.

Vasyl Yurchyshyn, Doctor of Law, Professor,
Honorary Employee of the Prosecutor's Office of Ukraine,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

REGULATORY AND LEGAL SUPPORT FOR THE IMPLEMENTATION OF THE RESTORATION AND RECONSTRUCTION OF UKRAINE

The full-scale war unleashed by Russia has caused huge economic losses in Ukraine. According to the Kyiv School of Economics, as of March 2023, direct damage to infrastructure amounted to USD 143.8 billion. Most of the damage was done to the residential sector (more than 153.86 thousand homes were destroyed or damaged). Industrial losses reached \$36.2 billion (more than 400 enterprises were damaged or destroyed), but indirect losses (lost revenues) were much higher (more than \$300 billion). Ukraine's post-war recovery plan is based on the following principles: full access to the EU and G7 markets; obtaining candidate status and then full membership in the EU; building an economy based on the principles of deregulation and liberalization; establishing logistics routes to the west; transition from exporting raw materials to processing in those industries that generate the largest export revenues; development of the domestic

military-industrial complex; self-sufficiency in the energy sector will be achieved by increasing domestic gas production and developing nuclear power. Ukraine's post-war recovery will require significant coordination between governments, international and non-governmental organizations, private business, and other stakeholders.

Еріка Югас, к.е.н., доцент,
Леся Рибаківа, к.е.н., доцент,
Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Ужгород

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА АДАПТАЦІЯ БІЗНЕСУ

Для виконання своїх функцій і завдань перед суспільством держава використовує фінанси. Важливу роль у реалізації поставлених завдань та цілей виконує податкова політика. Податкову політику проводять, враховуючи певні принципи, які відображають її завдання. Одним із основних принципів податкової політики є принцип гнучкості. Суть цього принципу полягає в тому, що податкова політика повинна швидко реагувати на зміну соціально-економічної ситуації в державі. З початком війни принцип гнучкості проявив себе при пошуку шляхів збереження бізнесу та людського капіталу в умовах воєнного стану, зберігаючи робочі місця та сплату податків. Тому оперативні зміни в податковому законодавстві у сфері оподаткування дозволили бізнесу адаптуватися до нових умов діяльності, зменшити податкове навантаження та допомогти суб'єктам господарювання вистояти в цих складних умовах. Саме тому було приділено велику увагу коригуванню елементів оподаткування, які змінювались під час воєнного часу.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» від 03.03.2022 р. № 2118, були запроваджені податкові пільги, особливості подання звітності та сплати податків, а також послаблено відповідальність платників